

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

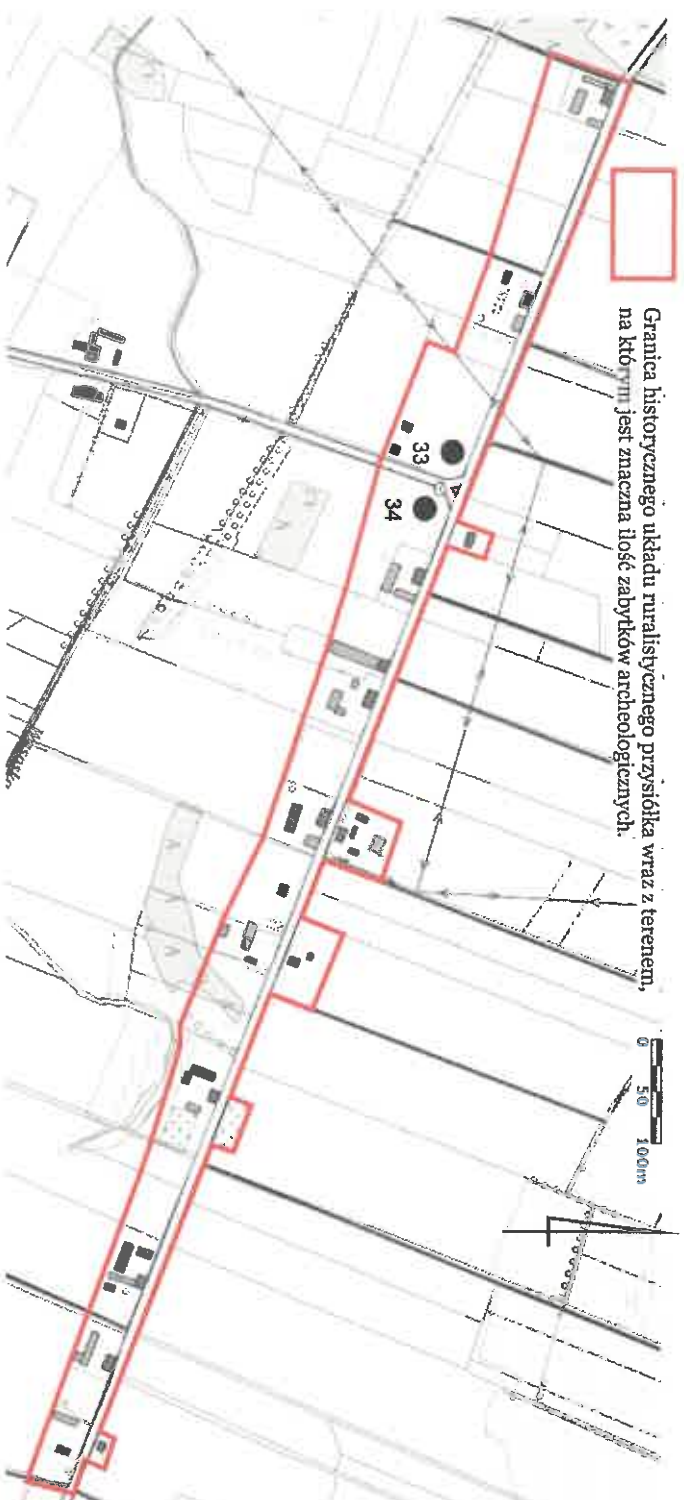
1. Nazwa
Historyczny układ ruralistyczny przysiółka wraz z terenem, na którym jest znaczna ilość zabytków archeologicznych

2. Czas powstania
pradziejże, 1776-1786, 1945

3. Miejscowość

UNISŁAWICE
(przysiółek wsi Ługi)

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°31'58"N 16°47'08"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania
4

Przysiółek wsi Ługi**Poprzednie nazwy miejscowości: Unisławice – Willhemsbruch (1787, 1845).**

Historyczna nazwa miejscowości ma charakter topograficzny i została utworzona od słów – Wilhelms i bruch. Całość można tłumaczyć jako bagno Wilhelma.

Historia wsi i dóbr: Ługi powstały w okresie kolonizacji fryderycjańskiej. Według opisu Zimmermanna, który został sporządzony w tym czasie, była to kolonia licząca 2 wolne dobra, zamieszkiwana przez 94 mieszkańców. W 1845 r. wieś posiadała folwark pański i 24 domy. Liczba mieszkańców wynosiła 203 osoby. Kościół ewangelicki w Ługach powstał w latach 1787 – 1788 z fundacji Fryderyka Wilhelma II. Świątynia obsługiwała okolice kolonie Bartków i Unisławice. Ługi i Unisławice wchodziły w skład domeny królewskiej w Wąsosz. Przysiółek Unisławice w 2 poł. XVIII w. liczył 13 działek i 92 mieszkańców. W 1845 r. wzmiankowano tu 15 domów, młyn wodny i ogółem 127 mieszkańców. Rozwój wsi i przysiółka przebiegał w oparciu o gospodarkę rolną, hodowlę bydła oraz w niewielkim stopniu rzemiosło i handel. W latach 30 -tych XX w. dobra były rozparcelowane pomiędzy 7 prywatnych właścicieli.

Wieś Ługi usytuowana we wschodniej części gminy, w niewielkim zagłębieniu, na skraju lasu, przy lokalnej drodze łączącej Lubiel z przysiółkiem Unisławice; w odległości ok. 0,5 km od drogi prowadzącej z Wąsosa do Korzeńska. Wieś otoczona jest dużymi kompleksami leśnymi oraz od południa podmokłymi łąkami rozciągającymi się od rzeki Baryczy do miejscowości. Wieś posiada układ rzędówki. Zabudowa bardzo rozproszona, kilka zagród tworzy zwartą grupę razem z centralnie usytuowanym kościołem. Pozostałe zagrody oddalone są od tej zabudowy oraz od siebie. W odległości ok. 0,5 km na północ znajduje się przysiółek Unisławice o podobnym układzie bardzo rozproszonej zabudowie rozlokowanej wzdłuż jednej drogi. Budynki w obu miejscowościach pochodzą sprzed 1945 r. Są to parterowe zabudowania z dachami dwuspadowymi, krytymi dachówką.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

- 12/33/71-26 osada- kultura łużycka.
1/34/71-26 osada- kultura łużycka.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
- Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Eggham 1989
- Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dörfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
- Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
- Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
- Zimmermann F. A., Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu przestrzennego przysiółka, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

czerwiec 2023

Justyna Kość

